

ی طبارلا دوجولا فی: ۹ لصف

امہ دحا نبینعم یلع نوکی مہتا عانصد فی ی طبارلا دوجولا قلاطا، ی طبارلا دوجولا فی لصف
عقتام وھو ثلاثا داوملا ثحابم فی، لمعتسما سفنی فی عی شلا دوجو وھو ی لومحملا دوجولا لباقی ام
اوفلتخا دقو دوقعلا لمج فی نوکتی ہی تلاء میداحتلا ایمکحلا ہبسنلا وارو ھیبا جیلا تا یلمحلا فی مطبار
لام عونلاب ی لومحملا دوجولا ریغ ہنوکی فی

فی و سفنی فی دوجو ہب تسا دوجو میسقت، ی لؤا میسقت ہب نآ میسقت و دوجو ثحابم زا کی
ای دوجو ہک تسا نیا رد تبحصد میسقت نیا رد۔ ددرگی مرید دوجو ی لؤا میسقت ہب، میسقت نیا ہک مرید
ہکلب، درادن للاقنسا موہفم رظن مطقتن زا مکنیا ای و دراد ی نیع و ی جراخ للاقنسا و ی موہفم للاقنسا
ی انعم رگا، ہی فردی ناعم رد ہک دینک ضرر فل اثم ی ارب۔ دیای م تسدب رگید میہافم اب طابتر ا رد نآ موہفم
ی فردی انعم نیا دوخ رگا اما۔ دنکی ادیی روہظ مرید فی انعم نیا، دوشب عقاو ی المجد رد ی فرد
ی لا مرصبلانم ترسد میئوگی م ام ہک ی تقو۔ درادن ناکما نیا، دنکب ادیی زورب و روہظ ی پاہنت ہب دھاوخب
ی لعف موہفم، لوا موہفم و ی نعم۔ تسا رظن دم اجنیا رد سفنی فی انعم ود و ی للاقنسا ی انعم ود۔ ہنوکل
ود نیا نیب طابتر ا۔ تسا تاذ مسا ہک تسا مرصب موہفم مود موہفم و تسا ہتفہن ترسد رد ہک تسا
ہک۔ تسا تیئادتبنا نامہ تسا ہدرک ادیی ی لجت تاذ مسا تروصب ی مود و لعفی لوا ہک، سفنی فی موہفم
و دوشب عقاو ادتیم دناوتی م و دوشی م سفنی فی موہفم نیا، مینکب نیا رب ی للاقنسا رظن میہاوخب ام رگا
نامہ، میشاب ہتشداد موہفم نیا رد تیلأ ظاط میہاوخب ام رگا۔ دریکب رارق ہیلمد ہیضق ی ارب عوضوم
ی انعم زا و فرد زا میناوتی م ام نیاربانہ سپ۔ تسا مرصب نیب و ترسد نیب ہک تسا ی طبر ی انعم
عازنتا ہب۔ تسا ی لآ عازنتا مود عازنتا و تسا ی طبر عازنتا لؤا عازنتا۔ مینک عازنتا رابتعا ود ی فرد
ہب و مرصب زا تکر۔ مرصبلانم ترسد۔ دوشی م رارق رب سفنی فی موہفم ود و مسا ود نیب طبر لوا
ی حاجب و مپروایب رد ار تیئادتبنا نیا رگا ل اثم باب نم۔ دوری م نیب زا طابتر ا نیا رگید، مود رابتعا
تسدب ی زیچ اجنیا رد و دوشی م بارخ انعم «مرصبلانم تیئادتبنا ترسد» مپراذگب «مرصبلانم ترسد»
ی م مہ ہقف رد ای رگید دراوم رد ار ہلأسم نیمہ ام و دراد ی مہم شقن اج نیا رد رابتعا اذہل۔ دیای مذ
ار دوخ و تسا مارح وا ی ارب ہنیأ ہب رظن مرحم دنیوگی م ہک ی یاجنآ رد دینک ضرر۔ مپربب راکب میناوت
ہذ تسا ی لآ رظن، رظن نیا؛ تسا مارح مرحم ی ارب تآرم ہب رظن میراد ہک نیا بخ، دنیبب دیابن ہنیأ رد
ہتشداد لاکشا مرحم ی ارب نیرخ ہنیأ و، درخب ہنیأ لآصا دناوتت مرحم ہک تسی روط نیا۔ ی للاقنسا رظن
دشاب ہتشداد تآرم ہب رظن مکنیا ہذ، دنیبب وا رد ار دوخ ہک تسا نیا تآرم رد مرحم رظن تمرح۔ دشاہ
ی صخش کب ہک ی تقو۔ درادن لاکشا نیا، دنکن رظن ہنیأ نیا ہب مرحم لآصا و دشاہ اجنیا رد ہنیأ کب رگا
لآصا ہک دنکی م ماگن تسمد کب ہب ہنیأ زا وا و دراد رارق ہنیأ کب مہ وا رانک رد و تسا مارح ل احر
ہکلب، تسی ی لآ رظن وا رظن، ہدرکن ہنیأ ہب رظن اجنیا رد۔ درادن لاکشا تروصد نیا رد، دنیبب مذار ہنیأ
ای دراد جوم ہنیأ نیا ایآ ہک دنیبب دھاوخب و دنکب ہنیأ ہب ماگن رگا روط نیمہ و۔ تسا للاقنسا ش رظن
دنکی م ماگن و درادی م رب بخ۔ درخب ہنیأ کب دھاوخی م و ی اہزاعہ کب رد دوری م ہک دینک ضرر، درادن
رگا ہلب۔ تسا ی للاقنسا رظن، رظن نیا زاب۔ درادن لاکشا مہ نیا، درادن ای دراد جوم شا ہنیأ نیا ایآ ہک
و رظن زا روظنم ی نعہ۔ ی لآ رظن دوشی م رظن نیا، دنیبب ہنیأ رد ار ش دوخ دھاوخب و دنک ہنیأ ہب رظن
نیا اجنیا رد و تسا نید و ارد ار دوخ و تسوا ہجو نید و تسوا ہجو تیور، تیور نیا رد روظنم
درادل لاکشا

ی تیئید ہچ ہب ہک دریکب رارق ہجو تدروم دیاب میہافم رد تیئید نیا و رابتعا نیا، نیاربانہ سپ
تسا ہشد ظاط ی نعم نیا، ی رابتعا ہچ ہب و

ہشد ہداد اج کب رد تیلد ہب مکد دروم کب رد ہک مینیبی م لیبق نیا زا ی لیخ تایاور رد ام و
مارح عی یش کب شورف و دیرخ تیئید کب زا دینک ضرر۔ تسا ہشد ہداد تمرح ہب مکد دروم کب رد و

رابطه و عزت‌نا را دم، رادم، لکر و طبو و دوشی مل لادن آشورفو و دیر خرگید تینید کیزا و دوشی م رد ؟تسیچ هک دریگب رارقه تخب دروم و دریگب رارقه رظن دروم دیاب هدش اجنیا رد هک یرابطه بتسا هسفن ی ف موهفم ود نید تیطبار و تیلاً ظاط، دنکی م تابثا ار ی فرد یانعم هک هچ ن آ، ی فرد یانعم بتسا

ی راکنم نیا اجنیا رد و هذوب هر صب موهفم مود موهفم و لعف موهفم، لوا موهفم لاثم بابانم ی من ماچنا یرگید راک، نیمه. دنکی م رارقه ریب طابتر ا هر صبن یی و ترسن نید هک تسنیا دهی م ماچنا هک ی لا هفوکلا ی لا ترسد، هیشخ ن یی و برض ن یی نیا دراد دوجو اجنیا رد هک ی ئاب، هیشخ لاپ تبرض. دهد ماچنا یرگید راک. دنکی م رارقه ریب طبر هفوک ن یی و ترسن نید دنکی م رارقه ریب طبر دراد دوجو اجنیا رد هک رد ار یانعم ک ی معضاو بتسا هتفهذ وا رد هک تسینانعم ک ی هطساوب ی طبر هبج نیا هتیا. دهی من رو هظ ی نعم ن آ بتسا هدرک ظاط هک ار یانعم ن آ ی لو. بتسین «نم» رد ی نعم ن آ هک هدرک ظاط «ی لا» تیئاهتنا یرگید رد و تیئادتا ی کیر رد هک تسه مریغ ی ف و بتسا ریغ ن مضر رد شاهدافا و زورب و نورد ار اهنیا معضاو هک بتسا ی نطاب و همدنم یانعم اهنیا. بتسا تییبسی کیرد و تیفرظ ی کیرد. بتسا بتسا ترابع طبار موهفم. مینکی م ریبع طبار موهفم هب نیا زا، بتسا هدرک ظاط؛ فورد و ظافلا نیا هسفن ددی فش دوخ اما، بتسا هسفن ی ف موهفم ود نید طبر هبش صخشست و نیعت تقیقده هک ی موهفم کیزا طبار موهفم دوشی منیا. دود دهاوخ هسفن ی ف موهفم هسفن ددی فش دوخ، دراذن لاقنسا

در بحث وجود، وقتی که می‌آیند وجود را تقسیم می‌کنند «الوجود إما فی نفسه او فی غیره». کاری ما به اعیان خارجی نداریم. بعضی آمده‌اند این بحث را بحث اعیان خارجی، یعنی حقیقت وجود در خارج دانسته‌اند این حقیقت وجود یا حقیقت فی نفسه و آن تشخص استقلالی وجود است. چه آن فی نفسه ل نفسه هم باشد، مانند قیوم بالذات، چطور این که صدر المتألهین می‌فرماید که در وجود فی نفسه، ل نفسه هم هست. هم وجود فی نفسه دارد، وجود استقلالی دارد یعنی برای فهمیدن معنا و مفهوم آن ما نیاز به شیء دیگری نداریم وقتی که نظر به این مفهوم می‌کنیم، نظر به این طبیعت می‌کنیم، یک مفهوم استقلالی از این نظر برای رائی و برای شخص عالم به این ماهیت و به این حقیقت روشن می‌شود که این می‌شود مفهوم فی نفسه. حالا این حقیقت و این طبیعت فی نفسه یا برای خودش هم هست. یعنی استقلال ذاتی دارد قیوم به ذات است، قائم به ذات است، نه قائم بالغیر. بعبارت دیگر فاعلی در تحقق او دخالت ندارد. خود او قائم به ذات و به نفسه هست که این فقط در وجود باری تعالی و قیوم به ذات صادق است، یا اینکه نه، این حقیقت فی نفسه، یک قیومیت بالغیر دارد. قائم بالغیر است و غیر در او افاضه کرده است. افاضه وجود از ناحیه غیر است، اگر اینطور باشد مانند همه معالیلی که هستند چه در ابداعات و صور مجرده و چه در غیر ابداعات که عالم طبع باشد در تمام اینها جنبه معلولیت و تولی بالغیر و اتکاء بالغیر لحاظ می‌شود. پس اینها وجود فی نفسه لغیره هستند. بحث بر سر وجود فی نفسه ل نفسه نیست. تمام عالم خلق همه ممکنات، سوا کانت ابداعات یا غیر ابداعات، سوا کانت مجردات یا غیر مجردات است. حالا از وجود فی نفسه ما صرف نظر بکنیم، تقسیم دیگری برای وجود هست، که «الوجود إما فی نفسه او فی غیره». وجود اما فی نفسه هست یا فی غیره. اینجا مسائلی پیش می‌آید یکی اینکه آیا منظور از این بحث، بحث اعیان خارج است یعنی همان طور که ما اعیان خارج و حقایق خارج را تقسیم به فی نفسه ل نفسه و لغیره می‌کنیم، آیا ما اعیان خارج را به وجود فی نفسه و فی غیره تقسیم می‌کنیم، یا اینکه بحث، بحث مفاهیم است؟ یعنی ما کاری به عین خارج و به آن حقیقت خارج نداریم. مفاهیم انتزاعی از وجود، بر دو دسته تقسیم می‌شوند یک وجود فی نفسه داریم و آن هر وجودی است که جنبه استقلال مفهومی دارد. یک وجود فی غیره داریم و آن هم مفهومی است که تحقق او در ضمن تحقق وجودات استقلالی دیگر است. گرچه همان تحقق فی غیره اگر اعتبار دیگری بر او بشود خود او فی نفسه می‌شود. اگر آن جنبه ابتدائیتی که قائم و متدلی به سرت و بصره است، آن جنبه ابتدائیت را ما بیرون بیاوریم و از جنبه ربطی بین سیر و بین بصره خارج بکنیم، ما می‌توانیم مخبر عنه قرار

بدهیم. ما می‌توانیم مخبر به او را قرار بدهیم ما می‌توانیم بگوئیم هذه الابتدائية. ما می‌توانیم بگوئیم الابتدائية غير الانتهائية. این الابتدائية غير الانتهائية در این جا مخبر عنه واقع شده است، مبتدا واقع شده است و مبتدا باید وجود فی نفسه داشته باشد. نمی‌تواند وجود فی غیره داشته باشد. اذهی لء اعانب لاح. دیایم دوجوب و دوشی معازتنا هریغی فوی للاقتسا ریغوی للاقتسا میهافم ددعت، تارابتعا ددعت هب رب هکتسا نیا نیهلأتملا رددش یامرف، تسطبار تسه یطبار دوجو هک، هریغی فوجو نیا مرابرد دوجو دوخ هکنیا هدی طبار و طبار قلاطنا ینعی. دوشی م قلاطنا نعم ود

تسانعم ود هبی طبار ظلف قلاط

تسه انعم ود هبی طبار ظلف قلاطی لکروطی

رتهدل صا ردی لو دنروآی م مه یطبار هب ریعت وا زا هکتسا طبار دوجو نیمه لوا یانعم رد صخشت طقف. تساطبر تیتید، تیتید طقفی نع یطبار نوچ دوشی طبار قلاطنا وا هب هکتسا نیا یانعم کی نیا. دراذل للاقتسا سفدی فش دوخ. تساطبر ققحت هب وا ققحت، تساطبر صخشت مه یتعان هبکرم تایلهر رد فاصوا هب وا هب هکتسا توعد، یطبار قلاطی ارب رگید یانعم «نآک» و هبکرم تایلها اهنیا مامت «ضییا باتکلا اذه» ای «مئاق دیز» میئوگی م ام هکی تقو. دوشی م هتفگ نید و فصو نیا نید طابترا، مینکی م لمدی فوصوم کی ربار یفصو کی ام اجنیا رد تساهصقان هب مدرک ضرع هتبلا. تسایطبار دوجو شمسافصو نیا دوخ. میمانی م طبار دوجو ام ار فوصوم دوشی م هتفگ مه یطباری لوا

نیا فوصوم و فصو نید طبر تیتید هبی کی: دوشی م هتفگ انعم ود هبی طبار نیاربانس پدوشی م هتفگی طبار دوجو مه نآ هب و تسافوصوم هب مئاق هکی فصو، فصو دوخ هب مود. کی ردد موحرم هیضق نیا رد، تساهیفردی ناعم نام هکتسا طبار دوجو مرابرد لوا ثحب. تسایاضق رد هیمکد تبسن و تیوهوه تبسن زا ریغ طبار دوجو زام روظنم هک دنیا مرفی م نیهلأتملا رد هیمکد تبسن نیا هک دراد دوجو دیز نید و ملاء نید هیمکد تبسن کی ملاء دیز میئوگی م ام هکی تقو. میئوگی م ام هکی تقو. تسادوجوم هیبلسی ایاضق رد هیمکد تبسن بلس و تساهیباجیا هیلمدی ایاضق ملاء نیدی طابترا کی. تسالومح اجنیا رد مه ملاء. تساعوضوم هک دراد دوجو دیز کی ملاء دیز. میدرکنرایتخا ار لهاج. میدرکرایتخا دیزی اربار ملاء ام طابترانآ رطاخ هب هک دراد دوجو دیز نید و ام ار طابترانیا تسالومح نید و عوضوم نید طبر. تسالومح و عوضوم نید طابترانآ دوجو اجنیا رد مه یرگید تبسن کی. میرادنی راک نیا هب لاعف. میمانی م طبار دوجو میراذگی م ار شمسافصو نید یطبری طبر هب نچ. لومح و عوضوم نید تبسنی نعید، تساترابع تبسن نآ هک دراد نم ملاء دیز نتفگ نیا ملاء دیز میوگی م نم هکی تقو. دوشی م راب تبسن نآ رب مکد هکتسا لومح و مدرک کد و مدرک رجنته ار ملاء ینعید، دروخی م مدروا اجنیا هکی دیز نید و ملاء نید طابترانیا هب دیایم، تسین تبسن اجنیا رد مکد. هیمکد تبسن دنیوگی م ار نیا. مدیوک دیز رس رب مکح ار ملاء. دیز یارب ملاء دیز تفگ ملکت هکی تقو و. دراد دوجو لومح و عوضوم نید تبسن اما دنکی م داجیا ملکت م ار مکد تادالائم باب نم هک رگا لااو. دراد مزج و داقتعا ود نیا نید تبسن هب ملکت دوخ هک مینکی م فشک ام و ملاء نید تبسن طقف. میراد هیمکد تبسن اجنیا رد ام بخ؟ ملاء دیز له تفگی م و دروآی م ماهفتسا هک مینادی منام اما. دراد دوجو تبسن کی دیز نید و ملاء نید ردق نیمه ینعید. تشاد وچو اجنیا رد دیز تبسن نیا دوخ رد ام ینعید. دراد یروصت هب نچ افرصد درادنی مکد هب نچ ای دراد ی مکد هب نچ تبسن نیا هک دینک ضررف ای. میدرکن مکد اما تساهدش ققم ام یارب تبسن نیا روصت. میتسه روصت هب لئاق م و ترابع نیا کی کشت روطب و یردا لا میوگی م هک نیا. لاوا ملاء دیز له یردا لا: دنیوگی م روط نیا رب، مکد نیا. تساهدش هیضق نیا ردی مکد اجنیا رد هک دنکی م تیاکد اجنیا رد مروآی م ار ملمج نیا. تساهتفر دیز نید و ملاء نید تیوهوه و یداحتا تبسن رس

ی موهفم تیوهوه ای لاح. دشاب تیوهوه دیاب لومح و عوضوم نید، ربخ و ادتبم نید نوچ

نید و لمحم نید تر و صر هر رد. دنکی م ادید توافقتا ه تیهو ه و نیا. دشاب دیادی قاصم تیهو ه و ی و
تسا نامهنیا نیعی دشاب تیهو ه و دیاب عوضوم

متفر و اسر بمکد اجنیا رد، تسا تیهو ه و تبسن آنک تسه و دنیا نید هکی تبسن نیا بخ
ود نیا نید طابتر، و دنیا نید تبسن نیا نیعی. تسا تباذ دیز ی ارب تیملاء نیا نیعی. تسا

مرحوم صدر المتألهین در اینجا عبارتی دارند که دیگران هم در همین مطلب در حواشی نظر
دارند، و آن این است که نسبت این وجود رابطی غیر از آن نسبت هوویت بین موضوع و محمول
است که در هر جمله‌ای باید باشد. آن نسبت در جملات بسیط ما هست وقتی که می‌گوئیم «زید موجود»،
این «زید موجود» بین زید و بین موجود یک نسبت است. گرچه قضیه ما قضیه هلیه بسیطه است و اگر
چه در اینجا کان «تامه» است، یعنی ما در اینجا وصفی را که بر زید حمل کردیم، نداریم نفس وجود
را برای زید که ماهیت است ما حمل کردیم. در هلیت بسیطه خود نفس وجود می‌آید بر موضوع حمل
می‌شود. ولی در زید عالم که می‌گوئیم، وجود زید را مفروق عنه می‌گیریم نه آن ارتباط بین موضوع
و محمول؛ ارتباط بین موضوع و محمول در هلیات بسیطه هم هست، در «زید موجود» هم هست، در
حالتی که کسی قائل نشده است بر اینکه در هلیات بسیطه آیا ما می‌توانیم قائل به وجود رابط بشویم یا
نمی‌توانیم بشویم؟، البته قائل شده‌اند نه اینکه قائل نشوند و البته قولشان هم خالی از وجه نیست. در هلیات
بسیطه بین موضوع و بین محمول فرقی نیست، الا در تحقق. موضوع بدون محمول، آنچه که بر او
حاکم است امکان ذاتی است. موضوع با محمول وجوب وجود و ضرورت وجود برای او هست. پس
هیچ وصفی را ما در اینجا برای این موضوع بار نمی‌کنیم الا نفس وجود خود زید و این نسبت در همه
قضایا هست. هم در قضایای مرکبه هست که «زید عالم» بگوئیم که در اینجا از وجود زید فراغت پیدا
کردیم و از وجود عالم نیز فراغت پیدا کردیم. چون ما به خود عالم هم می‌توانیم بگوئیم که «العالم
موجود». حالا کاری به زید نداریم، چطور است که می‌گوئیم البیاض موجود. وقتی که من به این کتاب
نگاه می‌کنم، و نگاه می‌کنم و یک سفیدی را می‌بینم، می‌توانم بگویم الان در این اطاق «البیاض موجود»
حالا این بیاض روی چه حمل شده است؟ من دیگر به او کاری ندارم. ممکن است این بیاض به کتاب
حمل شده باشد، ممکن است این بیاض به این صفحه‌ای که در اینجا است حمل پس الان عروض بیاض
بر موضوع مورد نظر ما نیست، نفس وجود بیاض است و نفس وجود بیاض که مفهوم استقلالی است
گرچه در خارج وجودش لغیره است و عین وجود معروض است، به این کار نداریم. ولی تصور بیاض
فی حد نفسه برای ما قابل تصور است که ما تصور بیاض را داشته باشیم. پس بنابراین می‌توانیم بگوئیم
اول: کتاب موجود. دوم: البیاض موجود. منتهی ارتباط بین کتاب و بین بیاض احتیاج به یک جمله و
یک ربط دارد. اینجا است که ما می‌آئیم یک قضیه هلیه مرکبه درست می‌کنیم می‌گوئید «مکان الکتاب
ابیض»، «کان القرطاس ابیض». کان الورق ابیض. در اینجا این کان ناقصه می‌آید بین دو وجود فی
نفسه که یکی وجود ورق و کتاب هست و یکی وجود بیاض هست، ارتباط برقرار می‌کند. این ارتباطی
که برقرار شده است این یک نسبتی بین موضوع و محمول است، که نسبت همه موضوعات است و بین
هر موضوع و هر محمولی باید نسبت باشد. ولی چیز دیگری که در اینجا هست و آن این است که در اینجا
ما یک چیز دیگری داریم و آن یک وجود فی نفسه این وجود فی نفسه را بر یک وجود فی نفسه دیگر حمل
می‌کنیم. این را وجود رابط می‌نامیم. وجود رابط کاری که انجام می‌دهد این است که بین دو وجود فی
نفسه ارتباط برقرار می‌کند. اما در قضیه هلیه بسیطه، موضوع و محمول سر جایش هست و نسبت هم
هست، وقتی که من می‌گویم «زید موجود»، این زید که الان موجود نیست جدای آن محمول. آن محمول
هم که موجود نیست جدای زید. اگر این زید بخواهد موجود بشود باید وجودی بر او عارض بشود و
اگر وجودی بخواهد تعیین پیدا بکند باید این تعیین در ضمن زید باشد. پس هر دوی اینها به همدیگر احتیاج
دارند. درست شد منتهی یکی احتیاج ذاتی دارد، یکی احتیاج تشخص و تعیین دارد. این ماهیت بدون
وجود عدم است و وجود بدون ماهیت اطلاق است و بسیط. ولی نسبت بین این دو، وجود دارد. این

نسبت هست. این نسبت مورد نظر نیست. پس این وجود رابط به يك وجود خارجی می‌خورد از اینجا ما می‌خواهیم با افرادی که قائلند به این که، این وجود، وجود مفهومیست وارد اشکال بشویم. تا اینجا روشن شد که ما وجود را ربط بین نعت و بین منوعات، بین وصف و بین موصوف بگیریم، اگر وجود رابط این است، بنابراین، این با قضیه هلیت بسیطه جور در نمی‌آید. بنابر فرمایش ایشان ارتباط بین موضوع و محمول وجود رابط نیست. ارتباط بین موضوع و محمول يك نسبت است. نسبت حکمیه است که بین موضوع و بین محمول ارتباط برقرار می‌شود. حالا یا آن نسبت، نسبت حکمیه در قضایای بسیطه است یا نسبت غیر حکمیه در قضایای غیر بطیه است. «هل كان زيدٌ موجوداً»، این قضایای غیر بطیه می‌شود. هل كان زيدٌ عالمًا. قضایای غیر بطیه شك در يك قضیه ما را از نسبت حکمیه باز می‌دارد و منع می‌کند. پس اگر ما بخواهیم در نسبت بین موضوع و محمول حکم بکنیم لاجرم این نسبت چه در قضایای بطیه یا غیر بطیه وجود داشته باشد. باید بین محمول و بین موضوع، ما يك ربطی در هر صورت برقرار بکنیم. بدون ربط زید را نمی‌شود اینجا بگذاریم، عالم را هم يك فرسخ آن طرفتر بگذاریم. زید را باید اینجا بگذاریم، عالم را هم باید در کنارش قرار بدهیم. حالا که عالم را در کنار زید قرار دادیم دو حالت است، یا با شك نسبت به این قضیه نگاه می‌کنیم یا با یقین نگاه می‌کنیم. اگر با شك نگاه کنیم حکمی در اینجا نشده است، اگر با یقین نگاه بکنیم ما در اینجا حکم کرده‌ایم. بنابراین در هر قضیه حملیه‌ای، ما ناچار از برقراری نسبت بین محمول و موضوع خواهیم بود و چاره‌ای در آنجا نیست. آن وقت صحبت در این است که وجود رابط در اینجا چه نقشی دارد؟ حالا این قضیه حملیه، ما سوای اینکه مرکبه باشد مثل زيدٌ عالمٌ، یا اینکه این قضیه حملیه ما بسیطه باشد مثل زيدٌ موجودٌ. در اینکه نسبتی بین موضوع و بین محمول هست، از این نقطه نظر بین این دو فرقی نیست. تا این جا مسأله تمام شد.

دوجو ی نعیتسا نیا زا ریغ طبار دوجو نیا هکتسا نیا نارگید و نیهلأتملا رددش یامرف دیای مذ دوجو مدیز ردی نعید، دیای مذ عطیست تیله میضقرد لاصا ا هکی موهفم کپزا تسا ترابع طبار اجنأ رد ام. مینکل مد رگید ی سفندی ف دوجو رب میهاو خبات میراند ی اسفندی ف دوجو اجنأ رد ام نوچ دوجو کپ. میراد دوجو ود ام هکتسا بیکرم تیله رد. تسا دیز دوجو نأ هکتسا میراند رتشیب دوجو کپ دوجو اجنیا رد هکتسا اجنیا. مینکل مد نیا رب میهاوخی م ار ملء نیا، میراد دیز دوجو کپ میراد ملء دناسری م هتکن نیا م بر ام، ملأسم نیا، دهدب دهاوخی م دوجو ود نید طبر ی نعید، دنکی م ادیب ی نعیم طبار دوجو ام، ج راخ نایعا میراد ردی نعید. ج راخ نایعا میراد رد هکتسا میهافم میراد رد طبار دوجو هکتسا میراد نامدوخ هکتسا ضایید دوخ هکتسا دوجو کپ، اجنأ ردی ج راخ دوجو هکتسا رطاخب میراند طبار سفندی ف مچرگ هکتسا ریغ ن مضرد ش دوجو ی نعید، تسا مریغی ف م ش دوجو ضایید نیا و مینیبی م زا ملء بتسا س اطرقلا ی ف و تسا قرولا ی ف دوجو ش دوجو نیا ی ج راخ ق قحت رظن هطقند زا اما تسا زا ار ضایید دوجو نیا و دنکی م عزتتا اجنیا رد ار ضایید دوجو کپ دیای م لقع، ی لقع عزتتا رظن هطقند دهدی م رارق ی ریگید دوجو ضایید ی اربو دهدی م رارق ی دوجو کپ قرو ی اربو دنکی م بلسقرو دوخ ار نأ ام و دشاب دوجو ود م هرگا. میراد دوجو کپ ام ی ج راخ رظن هطقند زا اما. تسا ی لقع عزتتا نیا اجنیا رد ام ی ثلاثی ش، تسا نیا م مضم، دوجو نیا امکد زا ی رایسب ی اربو ربانب مینادب م ه ی مامضنا مدشن اهنپ طسو ن یارد ی زیچ کپ قرو نید و ضایید م ه ی کپ، دشاب قرو نید و، دشاب ضایید کپ هکتسا میراند. میراد اجنیا رد ار قرو نیا م مضم ضایید نیا ای میراد قرو ای میراد ضایید ای ام. میراند ام، دشاب فصو دیایی ی ج راخ دوجو نأ هکتسا دشاب ی ج راخ دوجو کپ دناوتی مذ اجنیا رد طبار دوجو نیا ربانب سپ مینآی م م ه اعدب و دشاب ی ربانعا م ه دوجو نیا دیاب دشاب دهاوخب رگا هکتسا. دنکل مد عوضوم نیا رب ار ل خاد ار نیا امتد ام دیاب. مینادب ی ج راخ دوجو ار نیا میناوتی مذ ام لاصا هکتسا مینوگی م و مینکی م ضرع رد هکتسا نیا نأ و دیای م ش یب طلخ اجنیا اذه ی لء اعانب. میهدب رارق میهافم رد ل خاد و ت لاوقم رد اهنیا هکتسا ل خاد دندراد ی ج راخ دوجو م ه ضارعا هکتسا دینوگب تسا ن کم امش ای. میراند طبار دوجو ج راخ

دنتسه س فنذ هب مئاق اهنيا هك مهنذ روص دننام تسه ريغلا دذع ايه ريغ في فاشدوجو في نعي. دنتسه طبار مريغ في فوجو ار طبار دوجو هنوگچ اج نيا رد دينادي م مريغ في سفن في فوجو ار ضارعا امشرگا هچنآ رگيد ترابعو ، دنكي م رارق ب طبر دوجو ود نيا نيد دياي م طبار اجنيا رد هنوگچ في نعي؟ دينادي م چراخ رد هچنآ في نعي ميراندن ريگيد زيچ دوجو دوخ زار يغ مينكي م دهاشم في چراخ نايعا زامه هك ار فوصوم هبي گتمو ار فوصوم هبي لدتم فصوصايب. مينكي م دهاشم اجنآ رد ام ار فوصوم ايه ، مينبيي م طبار دوجو ار و امسا هك دشاب هتشاد دوجو في چراخ نايعا رد ريگيد زيچ. مينكي م دهاشم اجنآ رد ام ار ميراندن زيچ نينچ كيه ام ميراندگب.

ميرادلومحم هب عوضوم نيب تبسن كيه اجنيا رد ام ميضقرد. ميهافم ثحابم رد لخاد مينآي م نيب عطيسب ياياضق نيب بدخ. هيمكد ريغ ايتسا هيمكد تبسن ايلومحم و عوضوم نيب تبسن نآ هبلئاق لومحم و عوضوم نيب عطيسب ياياضق رد مه ، امشد؟ درك ادبيي في قرف هچ اجنيا هبكرم ياياضق و تسا تبسن دوجوم و ديز نيب ديئوگي م عطيسب ياياضق رد في نعي. هبكرم ياياضق رد مه ديتسه تبسن دراد ترورض ايتسا نكمم ايتسا عنتمم ايديز يارب دوجوم نيا تسا ثلاث داوم زاي كيه م تبسن في ريگيد تبسن هچ اجنيا رد سپ. عنتمم ايتسا نكمم ايدراد ترورض ايديز يارب ملاء ديئوگي م ريگيد لاصا؟ ميمانب ام ار تبسن نآ؟ ميمانب طبار دوجو ام ار تبسن نآ هك ديهدي ناشن ام هب امشد ديناوت مدع ايتبسن نيا هب مكد و ميراد ود نيا نيب تبسن و ميرادلومحم و ميراد عوضوم. دراندن دوجو في تبسن له مبيوگي م ام هك في تقو تسيند كيكشت هك تبسن دوخ رد لآ و. مكد نيا رد كيكشت و تبسن نيا هب مكد ار في ملاء رد و ميروا ار ملاء ام دوخ نوچ. مينكي مند كيكشت هك ملاء و ديز نيب تبسن رد ام ملاء ديز ايه ميروا اعقاو اياه ميروا اجنيا رد هك في ملاء نيا. مينك كيكشت مه نامدوخ ميناوتي من هك ميروا ام هك ديز و ملاء نيب تبسن اياه هك مينكي م كيكشت ام تبسن نيا مكد رد هلب. ميناوتي من ريگيد بدخ؟! ميروا ويند نيا نيب فلان نيا اجنيا زاي مينكي م كيكشت نيا رد ام؟ تسا كوگشم هكنيا ايتسا زجنتم و موكمم اياه ميهاوخذ ثحب نيا هب دعب هك دراندن ايدراد دوجو هيمكد تبسن ميهيدب ياياضق رد اياه هك دوشي م ادبيي كلسم بتخادرپ.

رد هك دنتسه نيا هبلئاق دنوخا موخرم هك في تد هبكرم هيلمدي ياياضق رد في تد امشد نيا رباندي ولومحم نيب تبسن و طابتر ازار يغ امشد. دوجوم ديز لثم عطيسب ياياضق رد هذتسا طبار دوجو نيا ديهدي ناشن ام هب ديراندگب طبار دوجو ار شمساه هك ار ريگيد تبسن كيه ، عوضوم في دوجو كيه ديز ام يارب. مينكي م يرابتعا هچ ديز نيا زاي و دوجوم نيا زاي هك مينبيي دياي ام شموهفم نيا. سفن في دوجو مينوگب هك تسيند دوجوم زاي ادج سفن في دوجو هبتلا. دراد سفن دنيوگي م سفن في دوجو واهب اربتعا دش في للاقنتسا موهفم ياراد هك في زيچ ره. تساي للاقنتسا موهفم في موهفم كيه مه دوجوم دوخ. دياي م اجنيا رد نيها لتماما ردد شيامرف لاد هك دشابل ولعم هكنيا ولو رگ ، مينكي م تباث ار عوضوم دوجو سفن ، عطيسب هيله رد تساي نيا رد تبحد. درواي م ام يارب سفن دراندن لاکشا. دشاب هتشاد سفن في دوجو مه لومحم و دشاب هتشاد سفن في دوجو عوضوم نآ دوخ هچ تباث ار عوضوم دوجو سفن ام ، هبكرم هيله رد في لو تساي عوضوم دوجو سفن لومحم دوجو نامه هك زيامتم عطيسب هيله اب نيا و مينكي م تباث ميراد ار نآ ، دراد سفن في دوجو هك ار في فصوصايب مينكي من تساي.

مينك تابتا ميهاوخي م ار ديز دوجو سفن عطيسب هيله رد ام.

ره امشد. دش ثحب مه اجنآ رد ، تيهام رب دوجو مدقت ثحب رد ، دينكي م هك يرابتعا ره امشد ، دروا ديهاوخذ نانتهد رد ار تيهام دوجو نيا ، دينكي م نآ رب دوجو لمدي و دينكي م يرابتعا هك يتيهام ديز ديئوگي م امشد هك في تقو في نعي. تساي چراخ هب رظن تيهام هب رظن نوچ. ديهاوخذ هچ و ديهاوخذ هچ رب ار دوجو ام دراد دوجو چراخ رد هك في ديز نيا. دينكي م ظاط ديراد ار چراخ رد ديز في نعي دوجوم لومحم كيه ميروبجم ، مينك راب ار دوجو ديز قلاطا فرصد اب ميناوتي من ام نوچ في هتنم. ميردك راب نآ

رداقه میروايند از ملاء لاصا ميئوگب از ديز ميناوتی م ام تسين روط نيا ملاء ديز دروم رد ی لو . میروايند ديز دوجو دوخ و ميئوگی م از ديز طقف . میروايند زيچ چيه میروايند از رعاشد ، میروايند از بتاک ، میروايند از تسا رظنتم . دمھفی م از ديز ، ديز ميئوگی م هک ی تقو بطاخم فرط . ديز ميئوگی م . ميئوگب اجنيا رد از بطاخم رظنرد ديز دوجو ، ديز ميئوگيم هک نيمه . مینکی م راب و ا ر ب از ی فصول هچ ميئوگب ام هکنيا ر ب شرس هب ی لگ هچ مپهاوخی م مینکی م قلاطا میراد ام هک ی ديز نيا مکنيا رد دنای م نيا لاجد . دیای م . مطيسب هيله دوشی م نيا تسين هفاضا ی زيچ و میراذگی م شرس هب از دوجو نامھ ی تقو کي . میراذگب ربخ زونه ی لو ديز ديئوگی م ی در فکي هب هک ی تقو امشد ایآ . ديمھف از ش دوجو ن لآ هک ی ديز نامھ ی نعي ی م هچ . دمھفی م قزار ، دمھفی م بتاک ، دمھفی م رعاشد و ایآ ، دیروآی م از لومحم زونه ، دیروآی م از ريش ديئوگی م هک ی تقو ، ريش ديئوگی م هک دینک ضر ف . ديز ديوگی م طقف ، دمھفی م ن زيچ چيه ؟ دمھف تقو کي ؟ تسينچ ريش نيا هک دینيب هک تسا رظنتم ، ريش ديوگی م ؟ دمھفی م هچ هلئسم نيا زا بطاخم دوشی م نيا ، دروخ از م ريش ديوگی م تقو کي ی ندروخ ريش نيمه دوشی م نيا ، مدروخ از ريش ديوگی م ، متسب از ريش ديئوگی م هکنيا . متسب از ريش هک دشاب نيا روظنم ريش ديئوگی م هکنيا ای . شحو غاب ريش ی هنتم . دمآ دهاوخ و ان هذ رد ی دوجو کي بطاخم ، ريش ن تفگاب ، بوخ . بتسا ی ئوشتسد ريش روظنم نيا فصتم دوجو نيا ای تسا ش دوخ هب فصتم دوجو نيا ایآ ؟ تسا هئوگچوا ی ا ر ب دوجو نيا فاصتا هوحذ سپ . ديئوگب از لومحم امشد ات تسا رظنتم . بتسا ل اؤسد دروم و ا ی ا ر ب اجنيا رد نيا ؟ تسا تفصد کي هب ، میدرکنز مقلًا قشده مطيسب هيله رد امس پسرد دوشی م تباث عوضوم ر ب عوضوم دوجو سفنذل و ا هلهو رد ، مپهاوخن هچ و مپهاوخن هچ . دش راب ديز نيا ر ب دوجو نيا ، ديز ميئوگی م هک ی تقو ، میدرکن هفاضا راک دش راب نيا

هک ی تقو متسین هک تاروصت بابا رد ن م . بتسا ی جراخ دوجو زا تياکد ظاحل هب ی نهدن دوجو تسا ن کمه دعب هتبلا تسوا دوجو روظنم ديز نيا ی نعي . دش تباث ديز ی ا ر ب دوجو نيا ، ديز ديئوگی م امشد ، ديز ديئوگی م امشد هک ی تقو اما ، دنکب از و ا ل بخت ح يحصت اجنيا رد نيا . دوجولا ن کمه ديز ديئوگب امشد هک از دیدروا ن اتنهذ رد امشد هک ی نهدن دوجو ، دنکی م راب دیای م اجنيا رد از ی جراخ دوجو بطاخم هرخلاب از ی دوجو نامھ دیای م طقف . دهدی م ماچنا از ی راک لومحم مطيسب هيله ميصق رد سپ دینکی م ن راب هک و درادهگن ماهبا ملاء رد از ديز ديايب هکنيا هذ . دنکی م تيبثت دیای م از دوجو نامھ ، هذش راب ديز ر ب هک مطيسب هيله لاصا . بتسا نيا مطيسب هيله ی انعم لاصا ، هذ ، دوشب ضرع و ا ر ب دوجو نيا ديايب دعب لومحم هذ تسا ظاحل دروم اجنيا رد عوضوم طقف هک تسا نيا شيانعم

ت بحدی لو . تسين ی کشد دوشی م سفنی فظاحل ، ودره ، ن هذ رد لومحم و عوضوم هکنيا رد دوجولا سفنذ لاصا مطيسب هيله رد ی لک روطي . دنکی م ن راب دوجو دوخ زا جراخ ی رما هک تسا نيا رد هبچ هب ام لاصا . دوجوم ضايبلا . دوجو دوخ تابتا . دوجولا سفنذ تابتا . دوجولا سفنذ لاصا . بتسا تباث ؟ تسا هذ هچ ر ب ضرع ضايب نيا هک دیرادن ی راک امشد دوجوم ضايبلا رد . میرادن ی راک ی فصول رد دوجولا سفنذ دوخ . بتسا هذش راويد ر ب ضرع ای هذش ساطرف ر ب ضرع ای هذش شرف ر ب ضرع دوخ هتبلا و . دوجوم باتکلا ميئوگب هکنيا ای دوجوم داوسلا ، دوجوم ضايبلا . بتسا ظاحل دروم مطيسب هيله رد ی لو . دنراد سفنی ف دوجو همه اهنيا دراد سفنی ف دوجو ضايب دوخ . دراد سفنی ف دوجو باتک از دوجولا سفنذ . ملسلاو نيمه . بتسا دوجولا سفنذ تابتا . میرادن هسفن ريغ و هسفن ی فزا ثحبا م مطيسب لاکشا لاصا . مینکب ضرع مپهاوخی م از فصول م بکرم تيله ميصق رد ی لو مینکی م تابتا اجنيا رد مینکی م راب ی تاذ کي ر ب از ی فصول کي میراد ام هصقان ناک و م بکرم هيله ميصق رد . دوشی م ادیب اجنيا رد نيار بانب . بتسا و د نيا . مینکب تباث عوضوم دوخ ر ب از دوجولا سفنذ دوخ ام هکنيا ات دنکی م ادیب توافتنيا نيب تبسنذ زا ريغ م بکرم ی اياضه هچ و مطيسب ی اياضه هچ ، اياضه رد ام هک تسا نيا ملاک لصحام اجنيا رد ن لآ هکنيا سپ . دیراذگب طبار دوجو از ش مسا امشد ات میرادن ی رگيد زيچ لومحم و عوضوم م بکرم ی اياضق رد تسا ی تبسن ، م بکرم ی اياضق هب دراد صاصتخا طبار دوجو هک ديئوگی م و ديئای م امشد

میراد در تشبیه تبسن کب طیسب و بکرم ایاضق رد میئوگی م ام .تسین طیسب ایاضق رد تبسن آن اه
دیز میئوگب هکنیا ای .مینکی م رار قرب دیز نیب و دوجوم نیب تبسن ،دوجوم دیز میئوگب دنکی مذقرف چیه
امشار و امسات سهتسا ای قابی رگیدی تبسن هچ اجنیا رد .مینکی م رار قرب دیز و ملع نیب تبسن ملع
ای میراد ای باوج نیای ای رب مینیبب ات الله اشنا .دینکل مات ،نآ هب جار تسال اکشا نیای .دیرانگب طبار دوجو
هذ